



زرتشت پاک

اهورامزدا خدای یگانه ایرانیان باستان

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی
انتشار: ۲۵ بهمن ۱۳۹۲ - ۵ دقیقه مطالعه



چکیده مقاله

اهورامزدا خدای یگانه ایرانیان باستان و زردشتیان است. به اعتقاد زردشتیان او خدای یکتا آفریننده هستی و برکت بخشنده است. اهورامزدا است که انسان را به سبب کارهایش به بهشت یا دوزخ می‌برد. در تقویم اوستایی ایرانیان باستان نخستین روز هر ماه به نام اهورامزدا نامیده شده است. در سراسر گات‌ها اهورامزدا برای زرتشت یکتا خدای توانا آفریننده و دانا است که در بالا ترین نقطه آسمان جایگاه اوست. ... اهورامزدا خدای یگانه ایرانیان باستان و زردشتیان است. به اعتقاد زردشتیان او خدای یکتا آفریننده هستی و برکت بخشنده است.

اهورامزدا خدای یگانه ایرانیان باستان و زردشتیان است.

به اعتقاد زردشتیان او خدای یکتا آفریننده هستی و برکت بخشنده است. اهورامزدا است که انسان را به سبب کارهایش به بهشت یا دوزخ می برد. در تقویم اوستایی ایرانیان باستان نخستین روز هر ماه به نام اهورامزدا نامیده شده است.

در سراسر گات ها اهورامزدا برای زرتشت خدای توانا آفریننده و دانا است که در بالا ترین نقطه آسمان جایگاه اوست.



...

اهورامزدا خدای یگانه ایرانیان باستان و زردشتیان است. به اعتقاد زردشتیان او خدای یکتا آفریننده هستی و برکت بخشنده است. اهورامزدا است که انسان را به سبب کارهایش به بهشت یا دوزخ می برد. در تقویم اوستایی ایرانیان باستان نخستین روز هر ماه به نام اهورامزدا نامیده شده است. در سراسر گات ها اهورامزدا برای زرتشت یکتا خدای توانا آفریننده و دانا است که در بالا ترین نقطه آسمان جایگاه اوست.

اهورامزدا مرکب از واژه هندوایرانی اهوره و اوستایی مزدا به معنی سرور دانا است. این نام مرکب که در اوستا به صورت اهورمزدا آمده است، در متن های پهلوی به اهورمزد و هرمزد و هرمز مبدل شده است. پیش از دوران هخامنشیان از یزدان شناسی و باورهای ایرانیان نمی توان جز در اساطیر و داستانهای پیشدادیان و کیانیان اثری یافت. یشت ها با این که بخشی از اوستای متاخر است به سبب ساختار اساطیری خود یکی از غنی ترین منابع یزدان شناسی کهن ایران پیش از زرتشت است. یشت ها اندوخته ای سرشار از ادب شمال و شمال شرقی ایران است.

سنگ نگاره های هخامنشیان کهن ترین اسنادی هستند که در آن ها و مکرر به نام اهورامزدا بر می خوریم. از ایمان کورش به اهورامزدا چیزی نمی دانیم. او در لوح استوانه ای خود به زبان بابلی از مردوک خدای بابلیان در مقام بزرگترین خدا نام برده است. دلیل آن البته شاید وجود این لوح در بابل نزد مردم آن منطقه باشد. از کمبوجیه هم نوشته ای در دست نیست. در اصالت لوحهای ارشام و آریا رمنه هم شک وجود دارد. بنابر این کهن ترین اثر

مکتوبی که از اهورامزدا نام برده است سنگ نگاره داریوش در بیستون است. از این تاریخ جانشینان داریوش به وفور از نام اهورا مزدا به عنوان خدای خود یاد کرده اند. هخامنشیان علاوه بر اینکه عقیده داشتند اهورامزدا زمین را آفریده است، می‌گفتند که او شاه را هم انتخاب میکند و به این گونه به شاهنشاهی خود رنگ تقدس میدادند.

اهورامزدا در اوستا بیش از هفتاد نام دارد

سرچشمه دانش و آگاهی - بخشنده رمه و گله - توانا - بهترین راستی - سرچشمه نعمت - خرد - خردمند - دانایی - دانا - ورجاوندی - ورجاوند - اهوره - زورمند ترین - دور از دسترس دشمن - شکست ناپذیر - به یاد دارنده پاداش - نگهبان - درمان بخش - آفریدگار - مزدا - آفریننده و نگهبان - شناساننده و مقدس ترین مینو - بسیار دانا - چاره بخش-پیشوا- بهترین پیشوا - اشون - اشون ترین - فرهمند- فرهمند ترین - بسیار بینا - بسیار بینا تر- دوربین- دوربین ترین- پشت و پناه- شناساننده - پرورنده-شهریار دادگر - نافریفتار-نافریفتنی-چیره شونده-شکست دهنده- آفریدگار یگانه-بخشنده همه دهش ها-بخشنده همه خوبی ها - بخشایشگر-به خواست خود نیکی کننده- سودمند- نیرومند- بزرگ-برازنده شهریاری و و و و

اما زرتشت در میان همه این نامها و صفات، مزدا را بیشتر برای خدای یکتای خود برگزیده

در مکتب زروانی هرمز و اهریمن پسران زروان هستند. پیش از آفرینش آسمان و زمین و هر چه هست، حقیقتی بود به نام زروان که هزار سال نیایش کرد و ریاضت کشید تا فرزندی آورد به نام هرمزد که این فرزند آسمان و زمین و هر آنچه در ایندو است را آفرید. پس از اینکه زروان هزار سال نیایش کرد به خود شک کرد که آیا اینهمه ریاضت کشیدن بیهوده نبوده است؟ او همچنان در این تفکر بود که هرمزد و اهریمن را باردار شد. هرمزد حاصل نیایش بود و اهریمن حاصل شک. او با خود فکر کرد دو فرزند در شکم دارم هر کدام زودتر بیرون آید او را پادشاهی بخشم. هرمزد اندیشه پدر را دریافت و به اهریمن گفت. اهریمن در دم شکم پدر را شکافت و در حضور ایستاد. زروان او را نشناخت و پرسید تو کیستی؟ اهریمن پاسخ داد فرزند تو هستم. زروان گفت فرزند من خوش بو و نورانی است و تو تاریک و بدبویی. در این هنگام هرمزد زاده شد که خوش بو و نورانی بود. زروان دسته برسم را که هنگام نیایش به دست میگرفت به هرمزد داد و گفت: تاکنون من برای آمدن تو نیایش میکردم، از این پس تو باید برای من نیایش کنی. همین که زروان دسته برسم را به هرمزد داد اهریمن جلو آمد و گله کرد و گفت مگر پیمان نداشتی که هرکدام از فرزندان زودتر پیش تو آید او را پادشاهی دهی؟ زروان برای پرهیز از پیمان شکنی به اهریمن گفت: ای بدخیم و دروغزن، بگذار پادشاهی نه هزار سال از آن تو باشد و پس از آن هرمزد را بر تو به شاهی میگمارم. پس از نه هزار سال هرمزد به شاهی رسید و به دلخواه خود عمل کرد. آنگاه هرمزد و اهریمن آغاز به آفرینش کردند و هر آنچه که هرمزد می آفرید نیکو بود و راست و آنچه اهریمن می کردی بدی بود و کژی

سلسله ساسانیان تحت سلطه افراد مذهبی تاسیس شد و آنها اهورامزدا را می پرستیدند. این سنت از زمان

هخامنشیان در پارس رایج بود. ساسانیان اعتقاد داشتند شاهان از تخمه ایزدان هستند. اهورامزداي ساساني به كلي با اهورامزداي گات ها متفاوت است. در سنگ نگاره هاي ساساني شاهان حلقه شاهی را از اهورامزدا میگیرند و اهورامزدا در این زمان به شکل آدمي نموده مي شود که مقابل شاه ایستاده است و به این ترتیب اهورامزدا که در زمان هخامنشی طرحی سمبولیک داشت در این زمان به شکل آدمي در آمد. دیهیم شاهی در دست راست اهورامزدا و برسم مقدس در دست چپ او قرار دارد و دست راست را برای اهدای دیهیم به شاه جلو آورده است.



Picture from livius picture archive

اهورامزدا در دوران ساسانیان



اهورامزدا در دوران هخامنشی

برگرفته شده از ایران اطلس

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، « اهورامزدا خدای یگانه ایرانیان باستان»، پارسیان دژ، ۱۳۹۲.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<https://www.parsiandej.ir/articles/1459/pdf/اهورامزدا.pdf>

آخرین ویرایش مقاله: ۲۷ مهر ۱۳۹۹